

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-5 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-22/264-73
Karar Tarihi : 7.4.2005

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

B- RAPORTÖR : Derya YENİŞEN

**C- BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: Karel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kore Şehitleri Caddesi Yzb. Kaya
Aldoğan Sok. 16 Zincirlikuyu 80600 İstanbul

D- İLGİLİ

TARAFLAR

: Karel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile yetkili
satıcıları ve bayileri

E- DOSYA KONUSU : “Karel A.Ş. Yurtiçi Yetkili Satıcılık/Bayi
Sözleşmesi”nin 2002 sayılı Tebliğ kapsamına girdiğinin tespit edilmesi,
bunun mümkün görülmemesi halinde bireysel muafiyet tanınması talebi.

30

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 4.2.2005 tarih ve 836 sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 31.3.2005 tarih ve 2005-2-5 / MM-05-D.Y. sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Raporu, 4.4.2005 tarih ve REK.0.06.00.00/38 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

40

1. Karel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile yetkili satıcıları/bayileri arasında imzalanmış olan “Karel A.Ş. Yurtiçi Yetkili Satıcılık/Bayi Sözleşmesi”nin, G.3. maddesinde yetkili satıcı/bayinin satış fiyatlarını serbestçe belirlemesi engellediğinden, 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4. maddesi (a) bendi uyarınca Tebliğ ile sağlanan muafiyet kapsamı dışında kaldığı, ancak ilgili madde metni yetkili satıcı/bayilerin diğer aracı firmalara yapacağı satışlarda, KAREL'in ürün ve hizmet fiyatlarını ve iskonto oranlarını tavsiye edebileceği veya fiyat ve iskontolarda azami oranları belirleyebileceği yönünde tadil edildiği takdirde Sözleşme'nin Tebliğ ile sağlanan muafiyetten faydalanabileceği,

50 2. Diğer yandan, Sözleşme'nin E.14. maddesinde yetkili satıcı/bayilere belirsiz süreli rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği, bu haliyle ilgili maddenin Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendine aykırı olduğu; söz konusu maddeye Tebliğ ile sağlanan muafiyetin uygulanabilmesi için madde metninin, rekabet etmeme yükümlülüğünün geçerli olacağı süreyi azami 5 yıl süre ile sınırlandıracak bir düzenleme içerecek şekilde tadil edilmesi gerektiği,

60 3. Sözleşme'de yukarıda 1 ve 2. maddelerde yer verilen değişikliklerin yapılarak Rekabet Kurumu'na bildirilmesi gerektiği, bu değişikliklerin yapılması suretiyle Sözleşme'nin Tebliğ ile sağlanan grup muafiyeti kapsamına gireceği, Sözleşme'nin mevcut haliyle bireysel muafiyetten de faydalanamayacağı,

ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME:

H.1. Anlaşmanın Konusu ve Niteliği

Sözleşme ile yetkili satıcı/bayi, sözleşme konusu ürünleri pazarlamak, satmak ve satış sonrası hizmetleri vermek üzere yetkilendirilmiştir. Yetkili satıcı veya bayiler, Van, İzmir, Antalya, Ankara, İstanbul olmak üzere iller bazında ayrılmış olan bölgelerde faaliyet göstermektedir.

Bir bölgede, birden fazla yetkili satıcı veya bayi tayin edilebilmektedir. Sözleşme, imza tarihinden başlayarak bir yıl süre ile geçerli olacaktır.

Yetkili satıcılar, esas olarak son kullanıcıya satış yapan ve satış sonrası hizmet veren, dağıtım kanalının ana unsurudur. Bu firmalar KAREL ürünlerini bilen teknik kökenli firmalar (genellikle bayi statüsündeki firmalar) arasından seçilmektedir. Yetkili satıcı, satış sonrası hizmet sorumluluğunu üstlenmek koşuluyla bayilere satış yapabilmektedir.

Bayiler ise dağıtım sisteminin, belirli koşulları sağlamaları halinde yetkili satıcı olmaya aday olan ancak mevcut durumda ticari ve teknik gelişimlerini tamamlayamamış olan unsurudur.

Yetkili satıcılar ve bayiler, kendi bölgeleri içinde, ürünlerini nihai tüketicilere ve/veya diğer aracı firmalara satabilmektedir. Dolayısıyla, seçici dağıtım sisteminde olduğu gibi, kapalı ve sadece yetkilendirilmiş satıcılara satış yapmanın serbest olduğu bir sistem söz konusu değildir.

Sözleşme dahilinde KAREL, prensip olarak devlet kurum ve kuruluşları, banka v.b. büyük müşteriler ile ihaleler dışında nihai kullanıcılara doğrudan satış yapmamaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Sözleşmenin konusu, özel telefon santralleri ile bunlarla birlikte kullanılan özel çevre birimlerinin satış, montaj ve satış sonrası hizmetlerinin yerine getirilmesi için yetkili satıcı veya bayi tayin edilmesidir. Dolayısıyla, bildirim konusu ürünlerden ilki, özel telefon santralleri ve kablolu-kablosuz telefonlar, faks cihazları gibi ürünlerden oluşan çevre birimleri, diğeri ise bu ekipmanların montaj ve satış sonrası hizmetleridir. Bu durumda, “özel telefon santralleri ve bunların çevre birimleri pazarı” ve “özel telefon santralleri ve bunların çevre birimlerinin montaj ve satış sonrası hizmetleri” ilgili ürün pazarlarını oluşturmaktadır. Söz konusu mal ve hizmetlerin birbirinin tamamlayıcısı olduğu ve malların yeniden satışının, bu mallara ilişkin gerekli hizmetlerin de verilmesini beraberinde getirdiği göz önüne alındığında, ilgili pazar bu iki pazarı da kapsayacak şekilde “özel telefon santralleri ve çevre birimleri ve bunların montaj ve satış sonrası hizmetleri” olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Sözleşme konusu ürünlerin satışı ve satış sonrası hizmetleri, tüm Türkiye’de gerçekleşmektedir. İlgili ürün pazarı kapsamındaki mal ve hizmetler açısından rekabet koşulları bölgeler arasında hissedilir oranda farklılık göstermemektedir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti sınırları”dır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Sözleşme hükümleri incelendiğinde, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği açısından 4 madde dikkat çekmektedir. Bunlar; bölge dışına satışların düzenlendiği E.3. madde, YS veya B’ye ilişkin rekabet yasağının getirildiği E.14. madde, fiyatlarla ilgili F.7. madde ve son olarak YS veya B’nin aracı firmalara yapacağı satışlarla ilgili G.3. maddedir.

i. Bölge dışına satışlar

Sözleşme’nin E.3. maddesi;

“İşbu sözleşme ile KAREL, yukarıda öngörülen yetkileri Y.S’nin / B.’nin bulunduğu BÖLGE için vermektedir. Y.S. / B. bu BÖLGE içinde, ÜRÜN’lerini nihai tüketicilere ve/veya diğer aracı firmalara satmakta serbesttir. BÖLGE’indeki bir müşterisinin BÖLGE dışındaki bir ihtiyacının karşılanması durumunda, satışın yapıldığı bölgedeki KAREL Yetkili Satıcısı / Bayisi ile Satış-Montaj ve Bakım konularında KAREL’in de onayladığı bir anlaşma yapacaktır. Bu şartların yerine getirilmeden BÖLGE dışına ÜRÜN satışının yapıldığının tespit edilmesi durumunda söz konusu ürün ile ilgili servis ve hizmet, garanti süresi ve kapsamı içinde, KAREL tarafından o BÖLGE’deki Y.S.’nin / B.’nin sorumluluğuna verilir. Bu hizmet karşılığında anılan ürünün liste fiyatının en az %20’si KAREL tarafından Y.S.’ya / B.’ye ödenir. Bu meblağ satışı yapan Y.S.’nin / B.’nin cari hesabına borç olarak fatura edilir.”

şeklinde. Bölge dışına satışlara ilişkin bu düzenleme, telefon santralleri ve çevre birimlerinin satışı işinin, montaj da dahil olmak üzere satış sonrası verilecek hizmetlerden ayrılmaz nitelikte olmasından kaynaklanmaktadır. Satış sonrası hizmetler, PTT hattı temini, hattın taşınması, bina içinde hat çekilmesi, bu hatların santral üzerine işlenmesi gibi faaliyetlerle birlikte, santralden ve tesisattan kaynaklanan arızalarda yerinde (garanti gereğince iki yıl boyunca ücretsiz) destek verilmesi işini de kapsamaktadır. Bu işlerin yapılabilmesi için yetkili satıcı/bayinin, telefon santralinin kurulduğu yere yakın olması gerekmektedir. Madde ile amaçlanan, bu hizmetlerin sağlıklı ve kesintisiz verilebilmesidir. Dolayısıyla, bir yetkili satıcı/bayi bölge içindeki müşterisinin bölge dışındaki bir ihtiyacını karşılayacak satış yaptığında, satış sonrası hizmetlerin gerektiği gibi verilmesini teminen o bölgedeki yetkili satıcı/bayi ile bir anlaşma yapacak, bu anlaşma da KAREL tarafından onaylanacaktır. Sınırlama açıklanan gerekçelerle Sözleşme konusu faaliyetlerin yürütülebilmesi için gerekli ve makul bir sınırlamadır ve Sözleşme'yi pasif satışları yasaklamak suretiyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamı dışına çıkaracak nitelikte değildir.

ii. Rekabet yasağı

Sözleşme'nin E.14. maddesi, alıcılara rekabet etmeme yükümlülüğü getirmektedir. Söz konusu madde aşağıdaki şekildedir:

“ Y.S/B., Y.S./B.'nin tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişiliğin merkez veya şubelerinin, irtibat ve/veya tanıtım ofislerinin müdürleri, ortakları Karel ürünleri ile birlikte benzer ve/veya rakip markaların ürünlerini üretmez, satamaz, satın alamaz, dağıtamaz; reklamını, tanıtımını, promosyonunu, pazarlamasını, depolamasını yapamaz; stoklarında bulunduramaz, afişlerini, logo veya tabelalarını asamaz.

Y.S/B., Y.S./B.'nin tüzel kişi olması durumunda ortakları benzer ve/veya rakip ürünleri KAREL dışında üreten ve/veya dağıtan şirketlere ortak olamaz, ortak alamaz ve bağlantılı şirketleri ile de bu tip faaliyetlerde bulunmaz.”

2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine göre, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü, anlaşmaya tanınacak muafiyetten faydalanamayacaktır. E.14. madde incelendiğinde, rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin bir süre belirlenmediği anlaşılmaktadır. Bu maddenin Tebliğ ile tanınan muafiyetten faydalanabilmesi için, maddede 5 yılı aşmayacak bir süre tahdidine yer verilmesi gerekmektedir.

iii. Fiyatlar

Sözleşme'nin F.7. maddesinde, müşteriye uygulanacak fiyatların KAREL tarafından tavsiye edileceğine yer verilmiştir. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi (a) bendi uyarınca sağlayıcının alıcılara satış fiyatını tavsiye etmesi izin verilen bir sınırlamadır ve Sözleşme'yi muafiyet kapsamı dışına çıkarmamaktadır.

iv. Aracı firmalara yapılacak satışlar

Sözleşme'nin G.3. maddesinde;

“Y.S./B. diğer aracı firmalara yapacağı satışlarda, KAREL'in diğer satıcılara uygulayacağı satış koşullarına kesinlikle uymak zorundadır.”

denilmektedir.

2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği uyarınca, alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi, dikey anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkarmaktadır. Yukarıda yer verilen madde ile de, aracı firmalara yapılacak satışlarda KAREL'in yetkili satıcı ve bayilerin uygulayacağı fiyatlara müdahale ettiği anlaşılmaktadır. Bu müdahale, doğrudan satış fiyatının dikte edilmesi şeklinde olabileceği gibi, satışlarda uygulanacak iskonto oranlarının KAREL tarafından belirlenmesini de kapsamaktadır. Dolayısıyla, maddenin, KAREL'in satış koşullarını tavsiye edebileceği veya uygulanacak azami fiyat veya iskonto oranlarını belirleyebileceği şeklinde değiştirilerek 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin (a) bendi ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

I- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre:

1. “Karel A.Ş. Yurtiçi Yetkili Satıcılık/Bayi Sözleşmesi”nin, G.3. maddesi ile yetkili satıcı ve bayilerin satış fiyatlarını serbestçe belirlemelerinin engellenmesi nedeniyle, 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4. maddesi (a) bendi uyarınca Tebliğ ile sağlanan muafiyet kapsamı dışında kaldığına,
2. Sözleşme'nin E.14. maddesinde yetkili satıcı/bayilere belirsiz süreli rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesi nedeniyle, Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendi uyarınca söz konusu maddeye Tebliğ ile sağlanan muafiyetin uygulanamayacağına,
3. Sözleşme'nin G.3. maddesinin *“...yetkili satıcı/bayilerin diğer aracı firmalara yapacağı satışlarda, KAREL'in ürün ve hizmet fiyatlarını ve iskonto oranlarını tavsiye edebileceği veya fiyat ve iskontolarda azami oranları belirleyebileceği...”* yönünde tadil edilmesi halinde Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalanabileceğine,
4. Sözleşme'nin E.14. maddesinin rekabet etmeme yükümlülüğünün geçerli olacağı sürenin azami 5 yıl süre ile sınırlanacak şekilde düzenlenmesi halinde ilgili maddenin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalanabileceğine,
5. Bu değişikliklerin yapılabilmesi için taraflara 60 gün süre verilmesine, gerekli görülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde

05-22/264-73

haklarında soruşturma aılacağının ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağının taraflara bildirilmesine,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.